

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
استان چهارمحال و بختیاری

ظرفیت های صنعتی و کشاورزی استان چهارمحال و بختیاری

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
چهارمحال و بختیاری

تابستان ۱۴۰۳

شِمای کلی استان چهارمحال و بختیاری

نگاه کلی به ظرفیت های استان

یک پنجم تولید ناخالص داخلی و اشتغال استان متعلق به بخش کشاورزی است. ۱۵ درصد از اراضی استان (معادل ۲۵۰ هزار هکتار) در گروه اراضی کشاورزی قرار دارند. از این سطح از اراضی کشاورزی، همواره حدود ۱۴۳-۱۳۰ هزار هکتار به کشت محصولات زراعی، ۴۰ الی ۵۰ هزار هکتار به باغات و ۷۰ هزار هکتار به آیش تعلق دارد که این سطح از آیش غالباً به دلیل محدودیت در تامین آب در ماه های گرم سال می باشد. مساحتی برابر با ۳۳۴ هزار هکتار جنگل و بیش از یک میلیون هکتار مرتع در استان وجود دارد وجود دارد.

تعداد بهره برداران بخش کشاورزی استان ۸۳۴۳۳ است و کل تولیدات کشاورزی استان ۱۷۰۵ هزار تن بوده است.

از حدود ۱۷۰۵ هزار تن تولیدات کشاورزی استان، حدود ۱۰۵۱ هزار تن به محصولات زراعی، حدود ۲۳۵ هزار تن به محصولات باغی، حدود ۳۷۹/۲ هزار تن به محصولات دام و طیور، حدود ۲۵/۴ هزار تن به محصولات شیلات، حدود ۸/۱ هزار تن به محصولات گلخانه ای و حدود ۵/۵ هزار تن به قارچ دکمه ای اختصاص دارد.

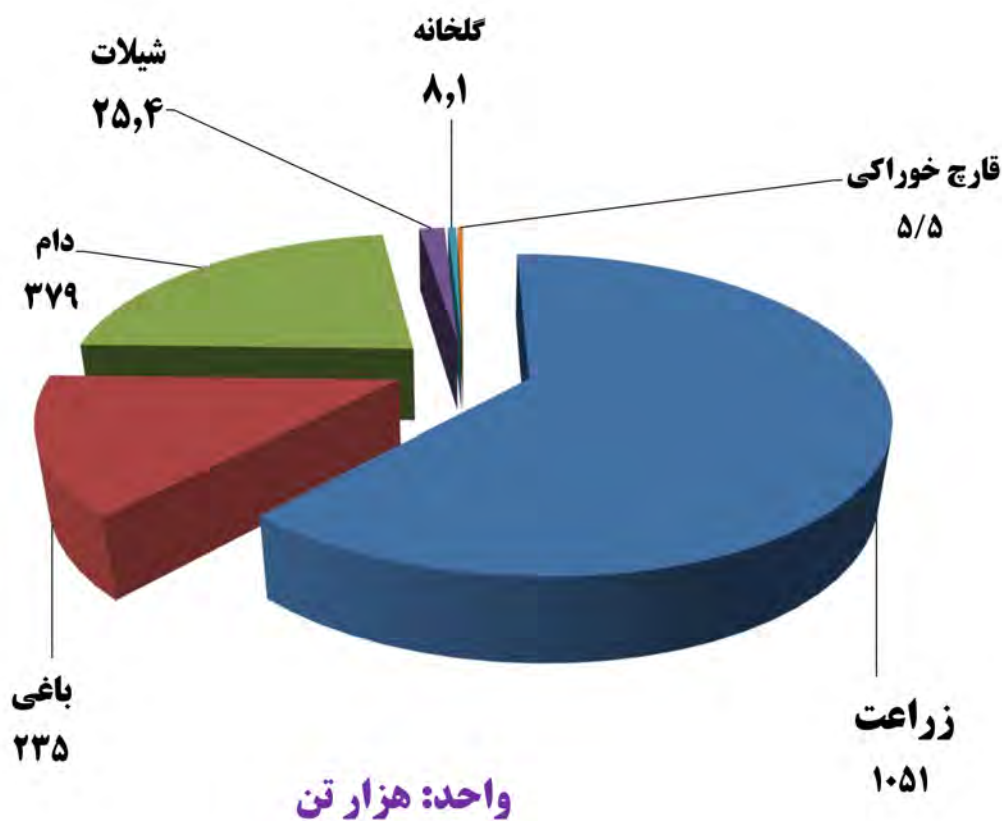
گندم ۴۱ درصد سطح اراضی زراعی استان را بخود اختصاص داده است. غلات، حبوبات، سبزیجات، محصولات جالیزی و نباتات صنعتی و علوفه‌ای از تولیدات زراعی استان هستند که ذرت علوفه‌ای، سیب زمینی، یونجه و گندم به ترتیب بیشترین درصد تولیدات زراعی را به خود اختصاص داده‌اند.

حدود ۸۵ درصد سطح باغات استان، به باغات بادام، گردو، سیب، انگور و هلو اختصاص دارد که ۹۴ درصد تولیدات باغی استان را به خود اختصاص دادند. ۱۱ درصد از کل سطح زیر کشت باغات استان به میوه‌های دانه‌دار آبی (سیب، گلابی، به) اختصاص دارد که ۳۹ درصد تولید استان را دارند.

استان از گذشته تا کنون در تولید شیر، لبنیات و گوشت قرمز از جایگاه برجسته‌ای در کشور برخوردار بوده و ۲۶ درصد از کل تولیدات کشاورزی استان و ۳۴ درصد از درآمد بخش کشاورزی مربوط به تولیدات دام و طیور است.

در استان ۳۹۸ سایت فعال پرورش ماهی است که ۹۴ درصد کل تولید آبزیان استان از مزارع پرورش، ۹/۴ درصد از پرورش ماهیان در قفس و ۰/۷ درصد از منابع آبی استان به دست می‌آید همچنین ۴۲ مرکز تکثیر ماهی با ظرفیتی حدود ۳۳/۸ میلیون قطعه بچه ماهی و ۱۴ مزرعه پرورش ماهیان زینتی با تولید حدود ۵۰۵ هزار قطعه ماهیان زینتی در استان فعال است.

تولیدات کشاورزی

برآورد میزان تولید و مازاد محصولات کشاورزی استان چهارمحال و بختیاری

ردیف	نام محصول	برآورد اولیه میزان تولید (تن)	میزان مصرف استان (تن)	مازاد بر نیاز استان (تن)
۱	لوبیا	۱,۷۰۰	۵,۲۶۲	۱۱,۷۳۸
۲	سیب زمینی	۲۲۵,۹۰۰	۵۰,۳۰۰	۱۷۵,۶۰۰
۳	سیب درختی	۸۲,۷۹۱	۲۸,۳۳۶	۵۴,۴۵۵
۴	انگور	۵۶,۰۹۳	۲۱,۲۵۲	۳۴,۸۴۱
۵	گردو	۹,۶۱۰	۴,۰۴۸	۵,۵۶۲
۶	بادام	۳۴,۴۵۶	۴,۰۴۸	۳۰,۴۰۸
۷	هلو	۵۶,۱۷۴	۱۵,۱۸۰	۴۰,۹۹۴
۸	گوشت قرمز	۲۷,۶۰۰	۱۲,۱۴۴	۱۵,۴۵۶
۹	شیر و مواد لبنی	۳۲۳,۹۰۰	۱۵۱,۸۰۰	۱۷۲,۱۰۰
۱۰	عسل	۲,۹۲۱	۸۱۰	۲,۱۱۱
۱۱	آبزیان	۲۷,۰۰۰	۹,۴۱۲	۱۷,۵۸۸

ظرفیت های کشاورزی استان

مساحت برداشت زراعی
۱۴۳۲۱۴ هکتار
مساحت باغی
۴۶۲۱۶ هکتار
تعداد بهره برداران
۸۳۴۳۳

تراکتور (دستگاه)	ضریب مکانیزاسیون	سطح زیر کشت (هکتار)	تولید (تن)	رتبه تولید کشوری
۹۷۰۷	مکانیزاسیون	۴۶۲۱۶	۲۳۵۱۱۹	۲۳
۸۰	کمباین (دستگاه)		۵۷۵۱	۲۸
۱۵۵	واحد تولیدی		۱۴۳۲۱۴	۲۵
۹۲۲۸۸۷	تولید سالانه (تن)		۱۰۵۴۰۵	۲۸
۴۶۸۴	شبکه فرعی (هکتار)		۸۱۶۱	۲۸
۷۸۱	آبیاری قطره ای، بارانی و کم فشار (هکتار)		۲۵	۲۸
	آب و خاک		۵۷	۲۸
	رتبه کشوری		۸۱۸۸	۲۸
	محصولات شاخص		۳۹۸	۲۸
	بادام		۲۵۴۵۶	۲۸
	ماهی سردابی		۱	۲۸
	رتبه کشوری		۱۱۲۴	۲۸
	تولید (تن)		۳۴۷۲۵۴	۲۸
	رتبه تولید کشوری		۱۷	۲۸
	تعداد واحد طیور		۲۴۹	۲۸
	تولید (تن)		۳۲۰۰۶	۲۸
	رتبه تولید کشوری		۲۸	۲۸

ظرفیت های کشاورزی استان

برآورد کل ارزش وزنی تولیدات کشاورزی استان (۱۷۰۵) هزارتن
برآورد ارزش وزنی تولیدات زراعی: ۱۰۵۱ هزار تن
برآورد ارزش وزنی تولیدات باغی: ۲۳۵/۱ هزارتن
برآورد ارزش وزنی تولیدات دامی: ۳۷۹ هزار تن
برآورد ارزش وزنی تولیدات شیلات و آبزیان: ۲۵/۵ هزار تن
برآورد گلخانه و سبزی و صیفی: ۸/۱ هزار تن
برآورد قارچ دکمه ای: ۵/۵ هزار تن

برآورد کل ارزش ریالی تولیدات کشاورزی استان (۳۱۶۳۱۱) میلیارد ریال
برآورد ارزش ریالی تولیدات زراعی: ۶۴۸۶۱ میلیارد ریال
برآورد ارزش ریالی تولیدات باغی: ۷۹۵۹۸ میلیارد ریال
برآورد ارزش ریالی تولیدات دامی: ۱۴۴۴۷۴ میلیارد ریال
برآورد ارزش ریالی تولیدات شیلات و آبزیان: ۱۹۲۴۵ میلیارد ریال
برآورد گلخانه و سبزی و صیفی: ۳۵۹۲ میلیارد ریال
برآورد قارچ دکمه ای: ۳۰۴۲ میلیارد ریال
تعداد کل بهره برداران بخش کشاورزی استان بیش از ۸۳ هزار بهره بردار می باشد.

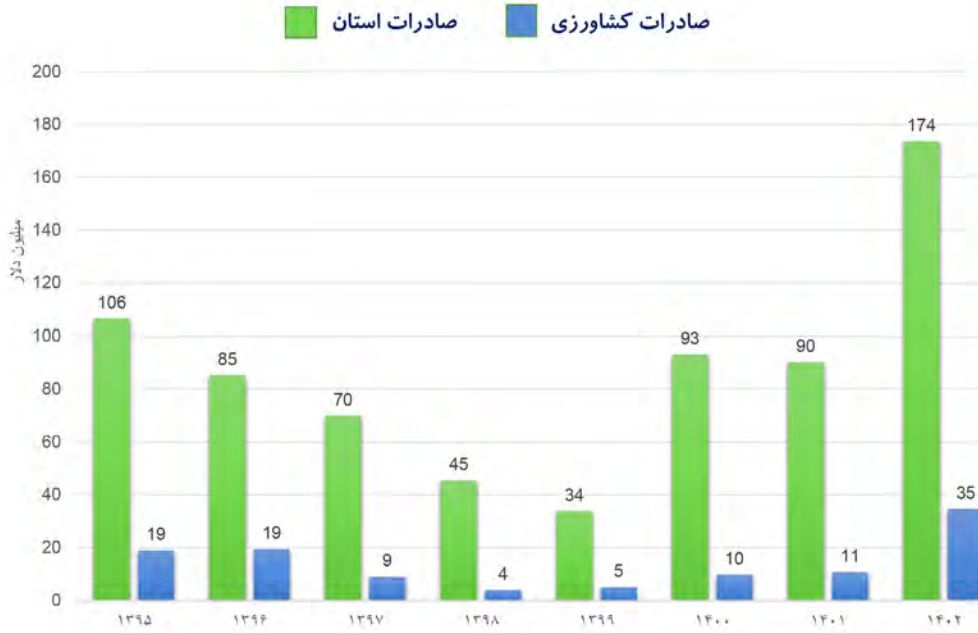
هند ۲۲،۰۸۱،۲۲۴ دلار

عراق ۷،۷۶۶،۳۴۷ دلار

سوریه ۱،۳۶۱،۸۶۰ دلار

افغانستان ۱،۲۹۸،۹۲۶ دلار

لبنان ۶۰۹،۹۰۷ دلار

صادرات بخش کشاورزی
استان چهارمحال و بختیاری

پنج کشور عمده طرف صادرات کشاورزی استان بر اساس درصد ارزش دلاری
در سال ۱۴۰۲

عمده صادرات محصولات کشاورزی
استان چهارمحال و بختیاری

زنجیره های ارزش استان چهارمحال و بختیاری

بادام

سالانه دو میلیون و ۱۱۳ هزار تن بادام در جهان تولید می شود که ایران با تولید سالانه حدود ۲۰۰ هزار تن بعد از آمریکا، اسپانیا، سوریه و ایتالیا در رتبه پنجم تولید بادام دنیا قرار دارد. استان چهارمحال و بختیاری با ۲۰ درصد تولید بادام کشور رتبه اول تولید این محصول را در کشور دارد. تقاضا برای بادام درختی در جهان روز به روز افزایش دارد این امر می تواند صادرات آن را در آینده به یکی از تجارت های جذاب حوزه خشکبار تبدیل کند. از دلایل محبوبیت بادام و سایر خشکبار ایرانی کیفیت بالا، طعم خوب و ارگانیک بودن بادام ایرانی است. بادام مامایی از مهمترین و محبوب ترین بادام های جهان است. بخش گسترده ای از دامنه های زاگرس مرکزی و شهرستان های بن و سامان در حاشیه زاینده رود در استان چهارمحال و بختیاری زیر کشت این نوع بادام است. وسعت باغات این استان ۱۲ هزار هکتار است که میانگین برداشت بادام در هر هکتار دو تن اعلام شده است. برترین صادرکنندگان بادام آمریکا، اسپانیا، آلمان، فرانسه و در رده های پایین تر ایران قرار دارد. از ۸۰۰ هزار تن صادرات جهانی بادام، سهم ایران زیر یک درصد است. کشور آلمان و فرانسه با این که جز کشورهای مطرح تولید بادام نیستند اما جز صادرکنندگان این محصول هستند و علت آن واردات بادام از سایر کشورها و انجام عملیات بسته بندی، فرآوری و صادرات مجدد آن هستند.

کیفیت بالای بادام استان چهارمحال و بختیاری

برداشت بادام از باغات
استان چهارمحال و بختیاری

بیش از ۲۵ هزار تن

عملکرد ۳-۴ تن در هکتار

زنجیره ارزش بادام

مقام نخست تولید بادام آبی کشور

شرایط آب و هوایی مناسب
منابع آب مناسب
اراضی مستعد احداث باغ
وجود جمعیت بیکار روستایی

❖ ۳ تا ۶ درصد تولید ناخالص داخلی و اقتصاد
استان چهارمحال و بختیاری

❖ هدف گذاری دستیابی به ۶ تا ۱۰ درصد تولید
ناخالص داخلی استان

صادرات بیش از چهار صد تن بادام در سال جاری

مقایسه سطح زیر کشت بادام در کشور در استان و شهرستان سامان

سطح زیر کشت بادام آبی کشور سال ۱۴۰۱

نولید پراکنده	تولید دیم	تولید آبی	سطح غیر بارور	سطح بارور
۴۶۰۸	۷۸۷۷	۲۴۸۷۷۷	۱۶۳۷۷	۱۲۸۰۳۶

سطح زیر کشت بادام آبی استان چهارمحال و بختیاری سال ۱۴۰۱

عملکرد	تولید	سطح غیر بارور دیم	سطح بارور دیم	سطح غیر بارور آبی	سطح بارور آبی
۲۰۰۰	۲۵۰۰۰	۵۵۱	۸۷۵	۱۲۰۰	۱۶۴۶۳

سطح زیر کشت بادام آبی شهرستان سامان سال ۱۴۰۱

عملکرد	تولید آبی	سطح غیر بارور	سطح بارور
۲۰۰۰	۱۸۰۰۰	۵۰۰	۱۰۰۰۰

پیوند زنجیره ارزش کشاورزی بادام و مشارکت به صورت مشارکت عمومی، خصوصی و کشاورزان

الگوی زنجیره ارزش بادام در استان چهارمحال و بختیاری

الگوی زنجیره ارزش بادام در استان چهارمحال و بختیاری

فعالیت های پشتیبان

- موسسات تحقیقاتی و مراکز تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
- شرکتهای دانش بنیان، شتاب دهنده ها و مراکز رشد
- مراکز خدمات توسعه کسب و کار (Agri-BDS)
- مدیریتها و مراکز جهاد کشاورزی شهرستانها، کارشناسان پهنه نظام نوین ترویج کشاورزی
- مراکز خدمات بیمه ای، بیمه کشاورزی، بانک کشاورزی، صندوق حمایت از توسعه کشاورزی
- سازمان ملی استاندارد، سازمان ثبت اسناد (ثبت شرکت زنجیره ارزش، ثبت برند)

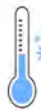
اقدامات انجام شده در بخش توسعه زنجیره ارزش بادام

- ❖ ایجاد ایستگاه تحقیقات بادام در استان چهار محال و بختیاری
- ❖ استفاده از ارقام دیر گل در مبارزه با سرمازدگی بهاره
- ❖ تشکیل انجمن تولیدکنندگان و صادرکنندگان بادام استان چهارمحال و بختیاری
- ❖ تداوم تحقیقات کشاورزی و معرفی ارقام امیدبخش بادام
- ❖ استفاده بهینه از منابع آبی از طریق اجرای شبکه های نوین آبیاری
- ❖ ایجاد ۱۴ نهالستان مجوز دار در زمینه تکثیر بادام
- ❖ اصلاح باغات سنتی، اصلاح و احیا باغات درجه ۲، حذف باغات درجه ۳
- ❖ شناسنامه دار کردن باغات بادام
- ❖ سرشاخه کاری و پیوند ارقام غیر اقتصادی بادام
- ❖ توسعه باغات در اراضی شیبدار با بارندگی بالای ۴۰۰ میلیمتر در سال
- ❖ ایجاد شهرک تخصصی بادام در شهرستان سامان
- ❖ ایجاد کار گروه تخصصی زنجیره ارزش راهبری بادام

پرورش ماهی در استان چهارمحال و بختیاری

ده هزار میلیارد تومان ارزش ریالی زنجیره شیلات

شرایط آب و هوایی ویژه استان جهت تکثیر و پرورش ماهیان سردابی و به خصوص ماهی قزل آلاي رنگین کمان، این استان را از این حیث متمایز کرده است به گونه ای که در بیش از یک دهه اخیر توانسته خود را به عنوان یکی از قطب های اول تولید ماهیان سردابی کشور معرفی کند.

استان با آب و هوایی سرد و خشک و دارا بودن منابع آبی عظیم شامل چشمه ها، قنات، چاه های کشاورزی، رودخانه های دائمی و تالاب ها و سدهای مخزنی کشاورزی و برقابی، سهم قابل توجهی از منابع آبی کشور را به خود اختصاص داده است.

صادرات بیش از پانصد صد تن ماهی در سال جاری

ظرفیت های شیلاتی در استان چهارمحال و بختیاری

وضعیت تولیدات شیلاتی در استان چهارمحال و بختیاری

❖ تعداد ده کارخانه با ظرفیت بسته بندی و فرآوری حدود ۳۰ هزار تن در سال

❖ صادرات به کشورهای حاشیه خلیج فارس، ارمنستان، تاجیکستان، روسیه، ترکیه و غیره

❖ ۱۴ مرکز تولید ماهیان زینتی با تولید بیش از ۵۰۰ هزار قطعه ماهی زینتی

❖ وجود ۴۰۰ مزرعه فعال پرورش ماهی در استان

❖ تولید بیش از ۲۵ هزار تن ماهی قزل آلاي رنگین کمان در سال ۱۴۰۱

❖ حدود ۴۰ مزرعه تکثیر و تولید بچه ماهی باعث تولید بیش از ۳۰ میلیون قطعه

❖ اشتغال زایی مستقیم حدود ۲ هزار و ۵۰۰ نفر

❖ اشتغال زایی غیر مستقیم ۵ هزار نفر در استان

آمار صادراتی
استان چهارمحال و بختیاری به کشور هند

column	month	year	custom	country	commodity	weight	value- Rial	value -USD
1	10	1402	Shahrekkord	INDIA	Shelled almonds, fresh or dried	۳۰,۶۲۰,۰۰۰	1,307,282,815,546	3,326,788
2	11	1402	Shahrekkord	INDIA	Shelled almonds, fresh or dried	۳۱۹,۲۲۰,۰۰۰	1,284,879,245,356	3,251,020
3	9	1402	Shahrekkord	INDIA	urea even in water soluble form	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	1,211,357,560,000	3,160,000
4	8	1402	Shahrekkord	INDIA	Shelled almonds, fresh or dried	۳۱۰,۱۹۸	1,148,368,606,237	3,054,940
5	8	1402	Shahrekkord	INDIA	urea even in water soluble form	۹۹۶,۲۶۳,۰۰۰	1,102,065,981,682	2,916,892
6	7	1402	Shahrekkord	INDIA	Shelled almonds, fresh or dried	۲۷۹,۱۹۰,۰۰۰	963,680,062,668	2,572,593
7	9	1402	Shahrekkord	INDIA	Shelled almonds, fresh or dried	۲۳۱,۸۹۲	894,585,046,741	2,329,350
8	12	1402	Shahrekkord	INDIA	Shelled almonds, fresh or dried	۲۰,۶۵۸,۸	875,327,801,591	2,189,912
9	2	1402	Shahrekkord	INDIA	Shelled almonds, fresh or dried	۱۳۲,۳۶۶	465,104,601,908	1,211,545
10	3	1402	Shahrekkord	INDIA	Shelled almonds, fresh or dried	۱۲۰,۳۳۴	420,070,428,496	1,098,940
11	5	1402	Shahrekkord	INDIA	Shelled almonds, fresh or dried	۹۵,۷۸۰	329,011,136,865	876,516
12	6	1402	Shahrekkord	INDIA	Shelled almonds, fresh or dried	۹۱۰,۰۰۸	312,526,312,099	832,635
13	1	1402	Shahrekkord	INDIA	Shelled almonds, fresh or dried	۷۵۵,۰۰۲	271,248,852,264	730,706
14	4	1402	Shahrekkord	INDIA	Shelled almonds, fresh or dried	۶۷۳,۶۶۸	231,240,849,704	616,359
15	7	1402	Shahrekkord	INDIA	Almonds with skin, fresh or dried	۹۵۲,۰۰۰	8,559,355,776	22,848
16	8	1402	Shahrekkord	INDIA	Other floor coverings - TEXTILES	۲۳۱,۰۰۰	5,854,947,016	15,559
17	9	1402	Shahrekkord	INDIA	Shelled almonds, fresh or dried	۵۰۰,۰۰۰	4,579,956,000	11,947
18	2	1402	Shahrekkord	INDIA	Other floor coverings - TEXTILES	۱۲۳,۷۰۰	3,182,134,970	8,277
19	4	1402	Shahrekkord	INDIA	Almonds with skin, fresh or dried	۳۱۶,۰۰۰	1,944,520,512	5,184
TOTAL							10,840,870,215,431 ریال	\$ 28,232,011

بخشی از محصولات صادراتی استان

شیر و خامه با مواد چرب بیش از ۱/۱ و حداکثر ۶٪، تغلیظ نشده یا شیرین نشده
بادام با پوست، تازه یا خشک کرده
بادام بدون پوست، تازه یا خشک کرده
پارچه های نفاخته، غیر از رشته های سنتتیک یا مصنوعی به وزن مترمربع بیش از ۱۵۰ گرم
شیر خشک صنعتی از گاو که میزان مواد چرب آن بیشتر از ۱/۵ درصد وزنی نباشد غیر از مذکور در جای دیگر
شیر خشک صنعتی
مخمرهای فعال (زنده)
الیاف سنتتیک غیر یکسره، از پلی استر، حلاجی نشده، شانه نزده یا برای نخ ریزی عمل اوری نشده
کفپوش نسجی از نمد
ظروف چدنی، آهنی یا فولادی برای گازهای فشرده یا مایع شده غیر مذکور
ماشین لباسشویی دوقلو نیمه اتوماتیک ۵ کیلو و بالاتر
کولرهای آبی خانگی با هوا دهی حداکثر ۸۰۰۰ فوت مکعب در دقیقه (M.F.C)
شیر مخصوص سیلندر گاز مایع
دستگاه های برقی گرم کردن فضای ۱ ماکن و گرم کردن زمین، که در جای دیگر مذکور نباشد
خوراک آماده ماهی قزل آلا
ورق ژئوممبران از پلیمرهای اتیلن
میله های آهنی یا فولادی، گرم نورد شده دارای دندانه، برامدگی گودی یا بعداز نورد تاب داده شده، یا با تغییر شکل یافتگی های حاصل از نورد
میله های آهنی یا فولادی، گرم نورد شده دارای دندانه، برامدگی گودی یا بعداز نورد تاب داده شده، یا با تغییر شکل یافتگی های حاصل از نورد
سایر اوره حتی به صورت محلول در آب
لوله و شیلنگ های سخت از پلیمرهای اتیلن
فیلم شبرینک از پلیمرهای کلرووینیل حاوی حداقل ۶٪ پلاستی سایزر
سایر کیسه، کیسه کوچک از پلی اتیلن بجز کیسه خون، کیسه اسپتیک ۵ لایه مقاوم در مقابل نفوذ هوا و اکسیژن
سایر لباس و متفرقات لباس (همچنین انواع دستکش) به غیر از مصارف پزشکی
محصولات سرامیکی ساختمانی (آجر، بلوک، چهار گوش) نسوز
ظرفشویی... و سایر ادوات ثابت بهداشتی از چینی.
مفتول از آلیاژهای آلومینیوم، بابرگترین بعد سطح مقطع عرضی بیش از ۷ میلی متر.
کابل های هوایی بالاتر از ۶۳۰ کیلو ولت
سایر اجزاء و قطعات ماشین های رختشوئی خانگی و غیرخانگی غیر مذکور در جای دیگر
اجزاء و قطعات ماشین ها و دستگاه های مکانیکی با اعمال خاص بجز اجزاء و قطعات سیستم شیشه بالابر خودرو
سنگ: به صورت بلوک (Block) یا به شکل لوح (Slabs) مربع یا مربع مستطیل

ظرفیت های صنعتی و کشاورزی استان چهارمحال و بختیاری

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
استان چهارمحال و بختیاری